

LATVIJAS REPUBLIKAS 6.SAEIMAS
JURIDISKĀS KOMISIJAS SĒDES
PROTOKOLS NR.349

Rīgā, 1998.gada 8.septembrī

Atklāta sēde, sākas plkst.10.00, beidzas plkst.13.00.

Piedalās: komisijas locekļi I.Bišers, J.Kaksītis, K.Libane, A.Jirgens, R.Marjaša, J.Mauliņš, M.Lujāns;

komisijas konsultante I.Neilande, E.Bērziņa, K.Vitola;

Saeimas Juridiskā biroja vadītājs G.Kusiņš (1.,3.jautājumā);

Saeimas Juridiskā biroja konsultante D.Āboliņa (3.jautājumā);

Satiksmes ministrijas Informātikas departamenta Informātikas stratēģijas nodaļas vadītājs V.Briedis (4.jautājumā);

Satiksmes ministrijas pārstāve E.Vizbule (4.jautājumā);

Satiksmes ministrijas pārstāve S.Plūmiņa (4.jautājumā);

Sēdi vada: J.Kaksītis

Protokolē: I.Neilande (1.jautājumu), K.Vitola (2.,4.jautājumu), E.Bērziņa (3.jautājumu).

Darba kārtībā:

1. Likumprojekts "Grozījums likumā "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās"" (reģ.nr.1237)

Ziņo J.Kaksītis

2. Likumprojekts "Grozījumi likumā "Par namīpašumu denacionalizāciju Latvijas Republikā"" (reģ.nr.1264)

Ziņo J.Kaksītis

3. Likumprojekts "Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē" (reģ.nr.1166)

Ziņo I.Bišers

4. Likumprojekts "Fizisko personu datu aizsardzības likuma" (reģ.nr.1264)

Ziņo J.Mauliņš

I.Bišers atzīmē, ka likumprojekta 3.pantā noteikti ir ieviesusies tehniska kļūda, un runa iet par 15.panta pirmo daļu. Izsaka viedokli, ka jautājumu par termiņu, savukārt, varēs apspriest izskatot likumprojektu uz 2.lasījumu.

K.Libane uzskata, ka termiņš - 5 gadi, ir ļoti pieņemams laiks.

R.Marjaša izsaka atbalstu 6.¹ panta redakcijai. Norāda, ka mājas un dzīvokļi, par ko iet runa šajā pantā, ir ārpus dzīvokļu tirgus.

J.Kaksītis norāda, ka visus neskaidros jautājumus varēs apspriest pirms otrā lasījuma.

Tiek balsots par likumprojekta konceptuālu atbalstīšanu.

Balsojuma rezultāts: "par - 6"; "pret - 1"; atturas "1".

Komisija nolemj konceptuāli atbalstīt likumprojekta virzišanu izskatīšanai Saeimā pirmajā lasījumā.

3.

Likumprojekts "Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē"

Par 8. nodaļas nosaukumu

Par 1. priekšlikumu

I.Bišers: uz 3. lasījumu nevajadzētu mainīt nodaļas nosaukumu. Pusotru gadu tas jau ir apspriests. Neatbalstu priekšlikumu.

G.Kusiņš: Juridiskais birojs neiesniedza labojumus uz 2. lasījumu, jo nezināja vai šos grozījumus Satversmē pieņems šī Saeima, vai jau nākamā.

Šajos Satversmes grozījumos ir ietverts minimālais no cilvēktiesību kataloga. Nosaukums ir saskaņots ar Konvenciju par cilvēka pamattiesībām un pamatbrīvībām. Tagad iznāk, ka it kā pamatbrīvības tiek izslēgtas.

R.Marjaša: kā angļu valodā skan šie vārdi?

G.Kusiņš: fundamental freedom.

R.Marjaša: katrai valodai ir savas īpatnības un latviešu valodā šis termins neskan labi.

M.Lujāns: nevajadzētu apgrūtināt šo grozījumu pieņemšanu.

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc pirmo un otro priekšlikumu.

Par 89. pantu

Par 3. priekšlikumu

I.Bišers: šāda norma un problēma ir atrisināta citos likumos un tas saistās ar cilvēktiesībām.

G.Kusiņš: mums ir noteikta procedūra kā šie starptautiskie līgumi kļūst spēkā. Un tas labāk būtu risināms pie Satversmes 68. panta.

I.Bišers: ir priekšlikums neatbalstīt.

Komisija nolemj neatbalstīt 3. priekšlikumu.

Par 90. pantu

Par 4. priekšlikumu

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 4. priekšlikumu.

Par 91. pantu

Par 5. priekšlikumu

G.Kusiņš: visas būtiskās lietas ir sākumā, bet iepriekš norma par diskrimināciju bija beigās. Tāpēc priekšlikums to pārcelt no 116. panta uz 115. pantu.

A.Jirgens: runa ir par cilvēka tiesībām, tāpēc arī šajā teikumā vajadzētu runāt par cilvēka tiesībām.

Komisija nolemj izteikt 5. priekšlikumu šādā redakcijā:

“Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Par 92. pantu

Par 6. priekšlikumu

G.Kusiņš: termins “taisnīga tiesa”. Konsultējāties ar E.Levitu. Parasti strīdi par to vai ir bijusi taisnīga tiesa, vai nav. Konvencijā ir noteikts, ka cilvēkam ir tiesības uz taisnīgu, objektīvu, kompetentu tiesu. Mēs pieņemam tikai vienu vārdu.

I. Bišers: nevienā cilvēktiesību dokumentā neatrodu vārdu "taisnīga".

G. Kusiņš: Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. pantā tas ir minēts.

J. Kaksītis: vai tas nevar būt tā, ka cilvēks ir izgājis visas savas valsts instances un griežas starptautiskā tiesā par to, ka tā nav bijušas taisnīgas. Taisnīgums ir ļoti relatīvs jēdziens.

R. Marjaša: cilvēkam ir tiesības meklēt taisnību līdz pat starptautiskai tiesai.

G. Kusiņš: es atsaucu 6. priekšlikumā vārdu "brīvības".

Komisija nolemj atbalstīt 6. priekšlikumu.

Par 7. priekšlikumu

A. Jirgens: šis teikums sakrīt ar 94. panta otro teikumu.

J. Kaksītis: šī ir universālāka norma. es jau iepriekš teicu, ka nevar probežoties tikai ar apcietinājumu, jo var būt arī citi tiesību aizskārumi.

Komisija nolemj atbalstīt 7. priekšlikumu.

Par 84. pantu

Par 8. priekšlikumu

G. Kusiņš: šis ir ļoti būtisks priekšlikums. Nevainīguma prezumpcija un brīvības atņemšanas aizliegums tomēr ir cilvēktiesību pamats.

J. Kaksītis: bet kāpēc "brīvības atņemšana", nevis "brīvības ierobežošana". Jo mājas arests vai paraksts par dzīves vietas nemainīšanu ir brīvības ierobežojums.

G. Kusiņš: šis priekšlikums jāskata kontekstā ar 117. pantu, jo tajā ir uzskaitīti iemesli, kuru dēļ tikai var ierobežot cilvēka tiesības.

J. Kaksītis: mans priekšlikums ir izteikt šādā redakcijā: "Nevienam nedrīkst atņemt vai ierobežot brīvību citādi kā tikai saskaņā ar likumu."

Komisija nolemj atbalstīt šo redakciju.

A. Jirgens: man nepatīk, ka 8. priekšlikuma abi teikumi beidzas vienādi "saskaņā ar likumu". Priekšlikuma otrajā teikumā šos vārdus

varētu izslēgt, jo citādāk jau vainu nevar pierādīt kā tikai saskaņā ar likumu.

J.Kaksītis: vai nebūtu labāk, ja teiktu, ka “kamēr vaina nav pierādīta ar tiesas spriedumu” vai arī, ka “iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu”.

I.Bišers: vai šo teikumu nevajadzētu pārcelt uz 92. pantu.

Komisija nolemj atbalstīt J.Kaksiša otro priekšlikumu un šo teikumu pārcelt uz 92. pantu, kā arī izslēgt 94. panta otro teikumu.

Par 95. pantu

Par 9. priekšlikumu

G.Kusiņš: mēs vēl pārdomājam šo priekšlikumu un iesakām nevis kā jaunu pantu, bet kā otro teikumu.

J.Kaksītis: mulsina tas, ka šeit ir runa arī par sodu. Sodu var uzlikt tikai tādū, kāda valstī ir sodu sistēma. Vai tad nāves sods vai mūža ieslodzījums nav cietsirdīgs sods.

A.Jirgens: priekšlikuma redakcija nav veiksmīga, jo var interpretēt, ka sods vispār ir aizliegts. Ja domāts, ka ir aizliegts pazemojošs sods, tad tas tā nav saprotams.

A.Jirgens: vislabāk būtu šādi: “nevienu nedrīkst sodīt aizskarot viņa cilvēcisko cieņu”.

Komisija nolemj izteikt 95. pantu šādā redakcijā: “**95.** Valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam.”

Par 98. pantu

Par 10. priekšlikumu

I.Bišers: no A.Jirgena priekšlikuma izriet, ka no iepriekšējās redakcijas tiek izslēgts otrais teikums, ko es neatbalstu.

A.Jirgens: tieši tāpēc, ka šis jautājums ir noregulēts, šo normu varētu izslēgt. Cilvēks izbrauc ar pasi, kurai pēc tam izbeidzas derīguma termiņš un pieprasa, ka viņam ir tiesības atgriezties Latvijā.

I.Bišers: ja pasei ir beidzies derīguma termiņš, tad tā vairs nav pase.

G.Kusiņš: ja cilvēks ir izbraucis, viņa dabiska tiesība ir atgriezties. Tiesība izbraukt un atgriezties ir vienas tiesības divas daļas.

Komisija balso: "Kas atbalsta 10. priekšlikumu?"

"par" - 1

"pret" - 3

"atturas" - 2

Par 11. un 12. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt abus priekšlikumus.

Par 99. pantu

Par 13. priekšlikumu

Komisijas nolemj neatbalstīt priekšlikumu.

Par 14. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt priekšlikumu.

Par 15. un 16. priekšlikumu

I.Bišers: šie priekšlikumi neattiecas uz valsti.

Komisija nolemj neatbalstīt šos priekšlikumus.

Par 100. pantu

Par 17. priekšlikumu

G.Kusiņš: priekšlikuma būtība ir tāda, lai akcentētu vārda brīvību kā jēdzienu. Formulējums ir ņemts no Eiropas cilvēktiesību konvencijas.

I.Bišers: priekšlikums būtu pieņemams, bet vai ir nepieciešams uzsvērt, ka var paust savus uzskatus mutvārdos, rakstveidā?

Komisija nolemj izslēgt 17. priekšlikumā vārdus "mutvārdos, rakstveidā, kā arī jebkurā citā veidā".

Par 101. pantu

Par 18. priekšlikumu

I.Bišers: domāju, ka nevajadzētu atbalstīt šo priekšlikumu.

G.Kusiņš: vai panta redakcijā nevajadzētu noteikt, ka pilsonis tikai likumā noteiktajā veidā var piedalīties valsts un pašvaldību darbībā?

J.Kaksītis: vai tikai likumā paredzētajā veidā?

A.Jirgens: vai šo pantu var uzskatīt par cilvēka tiesībām? Pie tam vai nevajag mainīt arī nodaļas nosaukumu - Cilvēka un pilsoņa pamattiesības, jo divos pantos ir pieminēts "pilsonis". Nodaļas nosaukums ir šaurāks nekā tās teksts.

G.Kusiņš: nevar interpretēt, ka pilsonis nav cilvēks.

Komisija nolemj neatbalstīt 18. priekšlikumu, bet papildināt 101. pantu pēc vārdiem "ir tiesības" ar vārdiem "likumā paredzētajā veidā".

Par 102. pantu

Par 19. priekšlikumu

I.Bišers: kāpēc 102. panta redakcijā tikai ierakstītas "biedrības". Tāpēc, ka pastāv tāds jēdziens kā "biedrošanās tiesības".

Komisija balso: "Kas atbalsta 19. priekšlikumu?"

"par" - 1

"pret" - 4

"atturas" - 1

Par 20. priekšlikumu

R.Marjaša: kas ir domātas citas ar valdību vai pārvaldi nesaistītas organizācijas?

G.Kusiņš: tās laikam ir nevalstiskās organizācijas.

Komisija nolemj neatbalstīt 20. priekšlikumu.

Par 103. pantu

G.Kusiņš: šī panta redakcija nav konstruēta pareizi, jo nav kā cilvēka tiesība, bet kā valsts aizsardzība. Ja komisija vēlas mainīt redakciju, tad jāraksta jauns formulējums.

Komisija nolemj nemainīt 103. panta redakciju.

Par 104. pantu

Par 21. priekšlikumu

A.Jirgens: vārds “institūcijas” ir nomainīt ar vārdu “iestādes” un nav jādala kolektīvie vai individuālie iesniegumi.

Komisija nolemj atbalstīt 21. priekšlikumu.

Par 105. pantu

Par 22. priekšlikumu

I.Bišers: priekšlikumā nav norma par to, ka ipašums uzliek pienākumus. To mums ieteica Tieslietu ministrijas pārstāvis, jo tāds noteikums ir Vācijas konstitūcijā.

G.Kusiņš: vai to, ka katram ir tiesība uz ipašumu nevar saprast tā, ka tas katram ir jāiegūst, ja viņam tā arī nav.

A.Jirgens: nē, nevar.

Juridiskā biroja priekšlikumi ir radikālāki par manējo un esmu gatavs tos atbalstīt.

Komisija nolemj 22. priekšlikumā aizstāt vārdu “likums” ar vārdiem “saskaņā ar likumu” un vārdu “valsts” ar vārdu “sabiedrības”.

Par 23. priekšlikumu

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 23. priekšlikumu.

Par 24. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt 24. priekšlikumu.

Par 108. pantu

Par 25. priekšlikumu

G.Kusiņš: panta redakcija ir pārformulēta kā tiesība nevis kā valsts aizsardzība.

I.Bišers: mans priekšlikums ir nemainīt panta redakciju.

Komisija nolemj atbalstīt 25. priekšlikumu.

Par 26. priekšlikumu

Komisija nolemj neatbalstīt 26. priekšlikumu.

Par 109. pantu

Par 27. priekšlikumu

Komisija nolemj neatbalstīt 27. priekšlikumu.

Par 111. pantu

Par 28. priekšlikumu

G.Kusiņš: priekšlikumā ir izslēgts tas, ka valsts aizsargā cilvēka veselību.

K.Libane: esmu dzirdējusi diskusijas par to, ka valsts turpmāk garantēs tikai pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību, jo par veselību jā rūpējas katram pašam.

G.Kusiņš: 111. panta redakcija tomēr ietvēra arī to, ka jābūt uzrakstiem par smēķēšanas kaitīgumu.

Komisija nolemj neatbalstīt 28. priekšlikumu.

Par 112. pantu

Par 29.priekšlikumu

Komisija nolemj neatbalstīt 29. priekšlikumu.

Par 30. pantu

Komisija nolemj atbalstīt 30. priekšlikumu.

Par 113. pantu

Par 31. priekšlikumu

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 31. priekšlikumu.

Par 116. pantu

Par 32. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt 32. priekšlikumu.

Par 117. pantu

Par 33. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt 33. priekšlikumu.

Par 34. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt 34. priekšlikumu.

Par 35. priekšlikumu

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 35. priekšlikumu.

Par 36. priekšlikumu

Komisija nolemj atbalstīt 36. priekšlikuma redakcijas pirmo teikumu.

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 36. priekšlikuma otro teikumu.

Par 37. priekšlikumu

I.Bišers: kāpēc vajag atlikt 8. nodaļas spēkā stāšanos. Visas šīs normas jau ir saistošas pamatojoties uz konvencijām.

G.Kusiņš: Juridiskais birojs atsauc 37. priekšlikumu.

Komisija nolemj virzīt likumprojektu izskatīšanai trešajā lasījumā.

4.

Likumprojekts

“Fizisko personu datu aizsardzības likuma”

Ziņo J.Mauliņš

Tiek dots vārds Satiksmes ministrijas pārstāvim, lai paskaidrotu likumprojekta nepieciešamību.

V.Briedis: šis likums ir nobriedis jau sen, un ja mēs skatāmies uz Eiropu, tad tur pirmais likums šajā jomā ir pieņemts jau piecdesmitajos gados. Mēs esam iztulkojuši virkni dokumentu, kas attiecas uz šo sfēru, un izejot no tā, esam izstrādājuši savu variantu, kurā esam izpildījuši visas Eiropas noteiktās direktīvas.

M.Lujāns interesējas, vai Valsts Cilvēktiesību birojs ir devis savu atzinumu par šo likumprojektu.